

Emmi Rautkorpi

Tikka

Tikka

Emmi Rautkorpi
Tikka

BoD – Books on Demand

© 2020 Emmi Rautkorpi
Kansikuva: Emilia Hirvelä

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki,
Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norder-
stedt, Saksa

ISBN 978-952-802-599-3

Sinulle, jonka sielu ei koskaan löytänyt rauhaa.

”Niin pysyvät nämä kolme: Usko, toivo ja rakkaus.”

1.Kor. 13:13

"Kun on aivan lopussa, ei tiedä
minne on tullut
katsoo sinne, mistä tuli,
ja miekan välähdys,
se on taas siinä edessä.
Sinä se olit joka kysyit:
"Etkö voi nähdä miekalta puuta?"
Minä en voinut.
Minä nojasin selkääni siihen,
enkä minä tiennyt,
että nojasin elämäni puuhun."

Mirkka Rekola: Kun on aivan lopussa 1996

1960-luku

Ilmassa leijuu puhtaan pyykin tuoksu. Äiti ripustaa pyykkejä narulle ja hyräilee hiljaa itsekseen jotain. Luulen sen olevan joku virsi. Äiti pitää virsistä. Ja Katekismuksesta, tai Katkismuksesta niin kuin äiti sanoo. Minusta se kuulostaa huvittavalta. Koulussa opettaja puhuu Katekismuksesta. Viime vuonna minun piti opetella kymmenen käskyä ulkoa, mutta en meinannut millään oppia niitä. Kauheasti kieltoja, älä sitä, älä tätä.

Äiti tuoksuu puhtaalle. Kaiken työn teon jälkeenkin äiti tuoksuu aina puhtaalta, ei hielle niin kuin muut äidit. Äiti huomaa minut ja viittooo minut auttamaan. Saan toimia pyykkipoikien ojentajana. Minusta se on valtavan hieno tehtävä. Seison selkä suorassa ja siirryn aina tarkasti yhtä paljon eteenpäin kuin äitikin. Pyykit loppuvat aivan liian nopeaan ja minun tehtäväni loppuu. Äiti nostaa pyykkikorin maasta, hymyilee minulle sanomatta mitään ja lähtee kohti kuistia.

Äidillä on mekon päällä esiliina, jonka helma nousee hieman ilmaan tuulenvireessä. Äidillä on aina puhdas esiliina. Hänen täytyy omistaa niitä kymmeniä. Kaikki kauniisti kuvioituja, kukkia, raitoja, ympyröitä ja kouke-roita, kaikissa mahdollisissa väreissä. Kaikki äidin itsensä ompelemia. Äidillä on aina jokin käsityö työn alla. Kaikki hetket, kun äiti ei tee muita töitä, hän tekee käsitöitä. Vil-

lasukkia, tumppuja, kaulaliinoja ja pitsisiä pöytäliinoja. Kaikki valmistuvat käden käänteessä.

Äiti häviää sisälle taloon ja minä jään pihaan toimetomana seisomaan. Aurinko porottaa pilvettömältä taivaalta ja osuu inhottavasti silmiin. Käännyin pois päin auringosta ja lähden laahustamaan pihatietä pitkin potkien samalla isoimpia kiviä tieltäni. Yksi kivistä kimaltelee auringossa ja kyykistyn poimimaan sen käteeni. Kivi tuntuu kevyeltä kädessä ja alan tarkastella sitä lähemmin. Ruskean ja punaisen eri sävyjen keskellä kimaltelee pieniä kultaisia pisteitä. Yritän raaputtaa yhtä kultaista pistettä irti kivestä, mutta sen pinta murenee sormeni alla. Muistan isän joskus kertoneen, että ruosteinen ja lietteinen vesi on tehnyt kivistä hauraita ja värjännyt ne tällaisiksi. Läheisessä rannassa on poukama, jonka vieressä on röykkiö tällaisia värikkäitä isoja kiviä. Poukamaan ei saa mennä uimaan, sillä vesi on siinä mutaista ja ruskeaa, mutta kiviröykkiöillä on kiva leikkiä vuorikiipeilijää. Tytöt leikkivät siellä usein jalokivikauppaa. Isojen kivien pinnasta saa helposti irrotettua pieniä paloja hakkaamalla niitä jollain kovemmalla kivellä. Eriväriset kivet on järjesteltyinä riveihin värin ja koon mukaan. Mitä enemmän kivi kiiltelee, sen arvokkaampi se on. Yksi tytöistä toimii myyjänä ja toiset ostavat kiviä koivunlehtiseteileillä.

En tiedä mistä kivi on meidän pihaan kulkeutunut, sillä en muista nähneeni missään lähellä tämän kaltaisia kiviä.

Murren kiven käsissäni pieniksi paloiksi ja heittelen palat yksi kerrallaan aitan seinällä roikkuvaa viikatetta kohti. Yksikään paloista ei osu viikatteeeseen, sillä ne ovat liian kevyitä lentääkseen kunnolla niin pitkälle. En jaksa poimia maasta painavampia kiviä, jotka saisin lentämään

aitan seinään asti. Kivien kopsahduksesta kuuluisi kuitenkin kova ääni, eikä äiti pidä ollenkaan siitä, että heittelen kiviä.

Minulla ei ole omaa pyörää, joten otan pihan perältä siskon pyörän ja lähen ajamaan. Pyörä on minulle liian iso, mutta pystyn ajamaan sillä, jos en yritä istua satulaan. Kerran olen kaatunut pyörällä pahasti ja satuttanut itseni kunnolla. Yritin pysyä isoveljen ja hänen kavereidensa vauhdissa mukana. Silloin äiti puhdisti haavani ja torui minua. En olisi saanut ottaa pyörää ilman lupaa ja lähteä ajamaan. Mutta nyt olen jo isompi ja haluan näyttää, että osaan. Ehkä äiti näkee ikkunasta minut ja on minusta ylpeä. Vilkuilen toiveikkaana taakseni, mutta äitiä ei näy.

Ajelen pitkän matkaa pitkin hiekkatietä etsien sammakonkutua tai jotain muuta mielenkiintoista, mutta en löydä mitään. Kukkia sen sijaan on joka puolella. Pysähdyn katselemaan niitä. Minä pidän kukista, erityisesti minä pidän pienistä kukista. Niitä on helppo kerätä ja sujauttaa taskuun muilta piiloon. Kerran vein äidille kukkakimpun ja esittelin kaikki keräämäni kukat kertoen niiden suomenkielisen ja latinankielisen nimen. Isoveli nauroi ja sanoi, ettei pojan pitää ihastella kukkia. Miesten hommia ovat kivet ja isot asiat. Miesten kuuluu ihastella isoja puita ja kallioita. Haaveilla siitä, miten joskus aikuisena pääsee kaatamaan mahdollisimman isoja puita tai louhimaan kallioita. Se on miesten hommaa se. Antaa naisten haistella kukkia.

Vahvoistaakseen sanomaansa veli lähti saman tien pilkkomaan puita isän avuksi.

Minusta kaikkein hauskinda kesäpuuhaa on kasvion kukkien kerääminen. Mutta en kerro sitä isoveljelle. Hä-

nelle esitän, että se on vain pakollinen kesätehtävä koulusta. Sain isältä hienon punaisen nahkakantisen kansion, johon kerään kukkia mahdollisimman paljon. Jokaiselle kukalle teen oman sivun. Asettelen kukan keskelle sivua, yläreunaan kirjoitan sen suomenkielisen nimen hienoimmalla kaunokirjoituksella, jota osaan. Suomenkielisen nimen alle kirjoitan hieman pienemmällä käsialalla kukan latinankielisen nimen. Kukan alapuolelle tai sivuille, jos kukka on pitkä, kirjoitan sen heimon ja yleisimmät kasvu-paikat. Mitä enemmän kukasta kerää tietoa kasvioon, sitä paremman arvosanan siitä voi saada.

Minulla on myös pieni vihko, johon piirtelen kukkien kuvia. Minä osaan piirtää todella hienon päivänkakkaran. Sain vihon siskolta lahjaksi edellisenä syntymäpäivänäni. Sisko oli ostanut sen Helsingistä. Minäkin olen käynyt Helsingissä, parikin kertaa. Sisko opiskelee siellä. Asuu jonkun vanhemman tädin luona ja auttaa tätä kotitöissä aina ehtiessään. Saa siitä ilmeisesti vähän taskurahaakin käyttöönsä. En minä vaan saa kotitöistä mitään palkkaa, joka viikko tamppaan matot ja siivoan huoneeni ja ainoa palkka on, että äiti ei ainakaan vihastu.

Kerran me olimme koko perhe yhdessä Helsingissä ja minä pääsin käymään Linnanmäellä. Äitiä hirvoitti ihan kamalasti, kun minä pyörin karusellissa. Istuin ison muovisen hevosen selässä ja leikin olevani lännenmies. Pidin kiinni yhdellä kädellä ja pyöritin toista kuin siinä olisi ollut lasso.

Isä pelasi Vedenneidot peliä mutta ei onnistunut tiputtamaan nuoria neitoja alas tasanteelta. Minua ei harmittanut yhtään. Vesikin olisi varmasti ollut kylmää ja neidot näyttivät niin kauniilta makoillessaan ylhäällä tasanteellaan. Minua punastutti, kun yksi neidoista katsoi suoraan

minuun ja vilkutti. Tyttö oli varmaan siskon ikäinen. Paksut vaaleat hiukset oli kauniisti palmikoitu ja huulet oli maalattu tummanpunaiseksi. En ollut koskaan nähnyt siskolla meikkiä, eikä äiti varmaan olisi pitänyt siitä, jos sisko olisi sellaista laittanut.

Pysähdyn ja asettelen pyörän tien sivuun odottamaan. Kerään taskuun kaksi valkoista kukkaa ja yhden keltaisen. Keltaisen kukan nimi on niittyleinikki, opin sen jo viime kesänä. Tunnistan myös piharatamon ja maitohorsman. Maitohorsmasta minä en pidä, se on liian iso kukka, siitä puuttuu pienen hennon kukan herkkyyys ja haavoittuvuus. Maitohorsman voin hyvin poimia ja huutoa sillä maata niin, että sen kukat irtoavat. Pienille kukille en halua niin tehdä, ne minä säilön kotiin sellaiseen paikkaan, mistä kukaan ei niitä löydä. Jotkut olen kuivattanut vihkoni väliin ja kiinnittänyt pienellä teipin palalla sivuihin kiinni. Omaan vihkooni en kirjoita niiden nimiä, en suomeksi enkä latinaksi niin kuin olen tehnyt koulun kasvioon. Vihossa niillä on vapaus olla nimettömiä, lokerottomia ja määrittelemättömiä.

Kerran yritin kirjoittaa runon kukista, mutta siitä tuli niin huono, että liimasin sen päälle lehdestä leikkaamani kuvan. Siellä se on piilossa edelleen kuvan takana. Sen runon perusteella minusta ei ainakaan runoilijaa tule. Se meni jotakuinkin niin, että 'Oi punaruusu, sinua katsele, sinun lehtiäsi minä ihailen, sinua uskalla en kosketa, sinun piikkisi voisivat minua muuten satuttaa'.

Ajelen aikani pitkin hiekkateitä ja oikaisen naapurin pellon poikki kotiin. Kotipihaan päästyäni huomaa sinne ilmestyneen tutun auton. Isä on tullut käymään kotona. Asettelen pyörän aitan seinää vasten ja juoksen kohti

kuistia. Äiti on keittiössä ja isä tutulla paikallaan olohuoneessa nojatuolissa lehteä lukemassa.

"Missäs se poika oikein on ollut luuhaamassa?" Isä sanoo lempeällä äänellä ja laskee lehden tuolin vieressä olevalle pienelle pöydälle.

"Ajelemassa", minä vastaan ja kurkkaan samalla keittiöön, jossa äiti leipoo leipää.

Isä kaivaa rintataskustaan piipun ja purupussin ja alkaa täyttää piippuaan. Hän ei kiinnitä minuun enää mitään huomiota, joten nousen rappuset yläkertaan ja menen huoneeseeni.

Ennen jaoin huoneen sekä siskon, että veljen kanssa, mutta nyt koko huone on yksin minun käytössäni. Huoneen perimmäisessä nurkassa on edelleen ylimääräinen sänky siskon ja veljen vierailuja varten. Oman sänkyni siirsin ikkunan alle, sillä minusta on kiva katsella tähti-taivasta iltaisin ennen nukkumaan menoa ja herätä aamulla auringon ensi säteisiin. Siirtäessäni sänkyäni, huomasin, että yksi lattialankku on irti. Asettelin kirjoituspöydän irti olevan lankun kohdalle niin, ettei lankun huomaakaan olevan irti, ellei sitä mene asioikseen kokeilemaan. Olen piilottanut lankun alle kaikkea salaista, jota en halua muiden näkevän. Lankun alla on myös vihko, johon kerään kuivattavia kukkiani. Kaivan taskusta poimimani kaksi valkoista kukkaa ja yhden niittyleinikin. Ne ovat hiukan kärsineet taskunpohjalla, mutta kuivuessaan niistä tulee taas kauniita. Otan lankun irti ja nostan lattian alta pienen peltirasian. Rasiassa on kaksi vihkoa ja metallinen uistin, jonka sain äidin veljeltä syntymäpäivälahjaksi. Minä olen aika huono kalamies. Eno ehkä toivoi, että minä alkaisin kalastaa hänen kanssaan, sillä hänellä itsellään on vain viisi tyttöä, joita kalastus ei kiinnosta. Ei minuakaan,

Tarinan keskiössä ovat isä ja tytär,
toinen kuolemansairas, ja
välissä tuhannen kilometrin mittainen
kuilu.

Puhumattomuus ja katkeruus ovat
jatkuvasti läsnä, mutta mieli haluaisi
jo antaa anteeksi.

Vaikka kuolema ei pelota,
kaiken keskellä päällimmäisenä leijuu
kysymys miksi.

Miten ja miksi elämä meni niin
kuin meni?

Kahdessa tasossa kulkeva tarina avaa
hiljalleen syitä ja seurauksia,
miten tähän pisteeseen tultiin.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi